

Informacija o uspostavljanju Sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju i Sistema za elektronsku naplatu, kao i povezivanje sa Portalom elektronske uprave

UVOD

Budući da je digitalna transformacija jedan od strateških prioriteta Vlade Crne Gore, koja predstavlja pokretač inovacija, modernizacije, konkurentnosti i sveobuhvatnog društveno-ekonomskog razvoja, stvorila se potreba da se implementira **Sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju**, kao i **Sistem za elektronsku naplatu**, kojima upravlja Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, kako bi doprinijeli ubrzanju digitalizacije.

Epidemiološka situacija izazvana pandemijom virusa COVID – 19 otkrila je i slabe tačke našeg digitalnog prostora, između ostalog to je i nedovoljan broj elektronskih usluga visokog nivoa sofisticiranosti, kojima bi se građanima i privredi omogućila jednostavnija i pouzdanija komunikacija u postupcima prema javnoj upravi.

PRAVNI OSNOV ZA REALIZACIJU

Zakon o elektronskoj upravi ("Službeni list CG", br. 72/2019).

Kao dio jedinstvenog informacionog koji uspostavlja i kojim upravlja Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, definisani su sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju kao i sistem za elektronsku naplatu.

Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu („Službeni list CG“ br.72/2019).

Nakon usvajanja Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu donijeto je devet podzakonskih akata kojima se detaljnije propisuje oblast elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja („Službeni list CG“ br.20/2020).

Zakon o administrativnim taksama ("Službeni list CG", broj 18/19)

Ovim zakonom propisano je da se plaćanje takse elektronskim putem vrši preko sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi, kojim upravlja organ državne uprave nadležan za poslove elektronske uprave i elektronskog poslovanja.

Vlada Crne Gore donijela je **Uredbu o bližim uslovima i načinu plaćanja administrativnih taksi elektronskim putem**. "Službenom listu CG", br. 68/2020 kojom je propisano da se administrativne takse za spise i radnje mogu plaćati elektronskim putem pod uslovima i na način utvrđen ovom uredbom, što znači da će građani i privreda prilikom plaćanja administrativnih taksi preko sistema za elektronsku naplatu administrativnih taksi elektronskim putem kojim upravlja Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija.

Zakon o poreskoj administraciji ("Službeni list RCG", br. 65/01 i 80/04 i "Službeni list CG", br. 20/11, 28/12, 8/15, 47/17 i 52/19)

Naredba o načinu uplate javnih prihoda u "Službenom listu CG", br. 129/2021, kojom su propisani računi na koje se vrši uplata javnih prihoda.

U cilju kontrole uplaćenih administrativnih taksi i drugih javnih prihoda potpisan je **Sporazum o elektronskom ustupanju podataka o platnim transakcijama u korist transakcionih računa otvorenih za prikupljanje državnih javnih prihoda**, između Centralne banke Crne Gore, Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija).

SISTEM ZA ELEKTRONSKU IDENTIFIKACIJU I AUTENTIFIKACIJU

Sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju je informacioni sistem koji daje funkciju elektronske identifikacije, odnosno autentifikacije (potvrđivanja) i autorizacije korisnika prilikom korišćenja elektronskih usluga.

Ovim sistemom predviđena je mogućnost elektronske identifikacije sa **novom ličnom kartom** koja u sebi sadrži certifikat za elektronsku identifikaciju i certifikat za kvalifikovani elektronski potpis, a koju izdaje Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Implementacijom ovog sistema stvoreni su neophodni preduslovi **građanima** da **uz upotrebu nove lične karte mogu obaviti sigurnu i bezbjednu identifikaciju za sve elektronske usluge** koje se nalaze na Portalu elektronske uprave, bez odlaska na šalter, što znači da građani sa novom ličnom kartom:

- potvrđuju svoj elektronski identitet koji im je izdat na certifikatu za elektronsku identifikaciju;
- kvalifikovanim elektronskim potpisom potpisuju podneske koje upućuju institucijama.

Implementacija ovog sistema omogućava lakši razvoj novih elektronskih usluga, uz smanjenje troškova i vremena za njihovu implementaciju, istovremeno obezbjeđujući veću interoperabilnost između institucija i pratećih rješenja.

Osim preko lične karte, korisnik se na Sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju može prijaviti i sa elektronskim sredstvom prethodno kreiranim na portal e-Uprava (korisničko ime i lozinka), čime će se građanima omogućiti da za usluge koje ne zahtijevaju određivanje visokog stepena sigurnosti imaju pristup portalu e-Uprave na ovaj način.

Informacioni sistem za potvrđivanje (autentifikaciju) elektronskog identiteta, takođe kontroliše prijavu korisnika za korišćenje elektronske usluge.

SISTEM ZA ELEKTRONSKU NAPLATU

Sistem za elektronsku naplatu predstavlja **sistem koji građanima omogućava plaćanje administrativnih taksi i ostalih javnih prihoda, elektronskim putem uz upotrebu platnih kartica**, kako bi elektronsku uslugu, mogli izvršiti bez odlaska na šalter institucija. Ovaj sistem, takođe omogućava i kontrolu izvršenih naplata građana prema institucijama.

Implementacijom ovog sistema, omogućava se:

- elektronsko plaćanje putem platnih kartica na portalima za pružanje elektronskih usluga;
- monitoring i laka provjera svih transakcija vezanih za naplatu javnih prihoda;
- smanjenje broja zloupotreba koje se javljaju u ovom dijelu platnog prometa.

Osnovni procesi kontrole nad uplatama i uplaćenim javnim prihodima zahtijevaju da se sve uplate koje se izvrše unutar komercijalnih banaka, a odnose se na javne prihode, notifikuju u centralnom sistemu (CSAT) putem aplikativnog interfejsa koji je instaliran u ove svrhe.

Takođe, prilikom uplate, lice koje je uplatilo taksu, naknadu i dr. imaće pristup istorijatu svojih uplata na jednom mjestu.

Upotreba ovog sistema omogućiće da se prevaziđu dosadašnji nedostaci i teškoće kao npr.:

- plaćanje zahtijeva odlazak u banku ili poštu;
- plaćanje javnih prihoda dokumentuje se predajom primjerka ovjerenog platnog naloga;
- postojeći režim naplate javnih prihoda ne pruža dovoljne garancije od zloupotrebe prilikom plaćanja administrativni taksi, naknada i dr, odnosno izbjegavanja plaćanja u traženom iznosu tj. ne postoji centralizovana evidencija naplate svih javnih prihoda koja bi omogućila jednostavnu provjeru i verifikaciju naplate;
- građanima i privredni nije omogućeno da na jednom mjestu mogu imati evidencije o svim uplatama koje su platili;
- odsustvo mehanizma centralizovane evidencije naplaćenih javnih prihoda onemogućava statističku i druge obrade plaćenih javnih prihoda.

Ukratko, nedostaci dosadašnjeg režima naplate ne omogućavaju građanima "komfor" koji pružaju elektronske usluge i otvaraju mogućnosti za zloupotrebe, usled kojih se umanjuju redovni fiskalni prihodi Države.

Uspostavljanjem ova dva sistema i integracijom sa Portalom elektronske uprave unaprijediće se komunikacija građana u smislu da na jednom mjestu uz sigurnu elektronsku identifikaciju i potvrdu identiteta uz mogućnost elektronskog plaćanja, obave elektronsku uslugu na jednostavniji i efikasniji način.

Pored integracije ova dva sistema sa portalom eUprave, moguća je i integracija sa drugim portalima koji pružaju elektronske usluge za građane i privredu. Na ovaj način stvoreni su preduslovi za razvoj elektronskih usluga visokog nivoa sofisticiranosti od strane svih institucija.

Kada je u pitanju elektronsko plaćanje, u saradnji sa Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava među najčešće korišćenim, odabrane su pilot usluge, koje se odnose na **Izdavanje uvjerenja iz kaznene evidencije i Izdavanje uvjerenja iz prekršajne evidencije**. Građani će imati mogućnost da na portalu eUprave potvrde svoj identitet, putem nove lične karte i izvrše potrebna plaćanja, za ove usluge.

Nakon što i ostale institucije ažuriraju svoje elektronske usluge na portalu eUprave i dostave neophodne podatke biće im omogućeno da unaprijede kvalitet svojih usluga, što će građanima i privredi dodatno olakšati proceduru elektronskog (onlajn) plaćanja.

Sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju i Sistem za elektronsku naplatu biće pušteni u produkciju početkom aprila 2022. godine i dostupni građanima na Portalu elektronske uprave.